

at sleppa onglendingum fullkomiliga. Tey ætla sær at varðveita bretska kongshúsið, og í politiskum høpi ætla tey sær eisini at hava tætt samstarv við Ongland.

Hjartað ella heilin

Skotar eru ernir av sínum tjóðskaparliga uppruna, og teir hava altíð kent seg sum sjálvstøðugt og sermerkt fólk. Tað er kortini eingin sjálvsøgd borgan fyri fullveldi. Enn er meirilutin av skotum ímóti, at Skotland fer úr samveldinum.

Hetta er ein støða, sum ikki er okkum fremmand í Føroyum. Ríkisfelagsskapurin er fremst av øllum eitt búskaparligt samstarv. Tað vóru eisini búskaparligu viðurskiftini í ríkisfelagsskapinum, sum sambandsløgmaðurin, Kaj Leo Holm Johannesen, tók fram á ólavsøku í fjør. Hann segði tá, at Føroyar kunnu fáa figgjarligar fyrimunir, um ríkisfelagsskapurin verður dagfæddur til ein felagsskap við trimum sjálvstøðugum londum. Tað er serliga spurningurin, hvussu nógv Føroyar og Grønland kunnu gera á altjóða pallinum, sum nívir løgmann. Meginreglan er, at Danmark talar vegna ríkisfelagsskapin. Trupulleikin er, at ofta eru ósemjur í ríkisfelagsskapinum. Eitt dømi eru ósamsvarandi áhugamálini hjá Danmark og Føroyum í WTO. Annað dømi er, at Føroyar kunnu ikki vera sjálvstøðugur limur í Norðurlandaráðnum. Henda dreymamyndin hjá lögmanni var tó fyri hvøssum atfinningum í Sambandsflokkinum.

Føroyski sambandsvongurin heldur, at ríkisfelagsskapurin hevur prógv-að sítt virði sum trygdarnet, tá Eik Banki fór á húsagang. Tey hava eisini víst á, at Føroyar fáa góða rating frá Moody’s, tí føroyska landsstýrið hevur

støðug viðurskifti við donsku stjórnina. Loysingarvongurin heldur, at føroyingar ráða ikki í Føroyum, og at figgjarligu fyrimunirnir sum sjálvstøðugt land eru ovurstórir.

Búskaparligu viðurskiftini seta eisini dagsskránna í Skotlandi, nú fólka-atkvøðan er sett á breddan. Orsøkin til, at meirilutin enn vil vera verandi í samveldinum, er, at Skotland stendur sterkari í altjóða høpi í søguliga bretska samstarvinum. Við fullveldi viknar tann skotska røddin, meðan tað verður trupult at varðveita tænastruna í verjumálum og við øðrum eftirliti. Tey bera ótta fyri at missa figgjarligu styrkina og sterka verjapolitikkin, sum samveldið gevur. Meirilutin av skotum væntar ikki, at tænastran á almennu veitingunum verður eins góð, sum hon hevur verið, og lívskorini verða verri, nú eldrabylgjan nærkast. Summi siga kortini, at hesi viðurskiftini koma í rættlag við tíðini, men tað fer at merkjast fyrstu árin. Onkur heldur, um tað skal hvessast av álvara, at hetta er ein spurningur um at velja við hjartanum ella heilanum – um kenslur ella rationellar avgerðir: Skotska hjartað sigur ja, men skotski heilin sigur nei.

Skotar vilja í øllum førum varðveita sama livistøði sum nú, um tey taka fullveldi, og tey skulu hava vissu fyri, at tað verður so. Við Hvítabókini, sum kom í november, hevur SNP svarað, at skotski búskapurin er væl fyri við framleiðsluni av olju og gassi í Norðsjónum, grønari orku, aling og ferðavinnuni, og tað er óneyðugt hjá skotum at framhaldandi gjalda í pengakassarnar í London. Kenslan at syrgja fyri sær sjálvum er eisini beinleiðis sjálvsstimbran, verður víst á.

Javnverdugir partar

Ein høvuðsmunur, sum ikki nívir tjóðskaparkensluna hjá skotum er, at samveldið ber heitið Stóra Bretland. Sama støðan er ikki galdandi í Føroyum. Her er tað í nógv størri mun eindarrikið Danmark, sum hevur hevjað seg upp um Føroyar og Grønland. Tað nívir hjá nógvum føroyingum. Føroyingar, grønlandingar og danir eru ikki ríkisfelagsskapsmenn á sama hátt sum onglendingar, walisar og skotar eru bretar. Ein einfaldur munur, sum kann nevast, er, at onglendingar, walisar og skotar luttaka í OL undir felagsheitinum United Kingdom. Flaggið er Union Jack, og felagssangurin er Rule Britannia. Tað vóru hinvegin nógv, sum hildu tað vera sera óheppið, at føroyski Pál Joensen umboðaði Danmark og danska Dannebrog til OL í fjør.

Londini kenna seg í størstan mun javnsett í bretska samveldinum. Tað, sum kann fatast sum mannminskandi, at ein partur hevur valdið á einum øðrum, hevur ikki verið galdandi í Bretlandi. At summi hava verið misnøgd við, at London er politiski miðdepilin, og at summir partar hava ikki kent seg nógv væl umboðaðar, er komið fyri. Hini londini hava kortini aldri kent seg sum

hjáland hjá Onglandi. Stóra Bretland er ein felagsskapur við sjálvstøðugum limum, og tað verður av somu orsök lættari hjá borgarunum í einstøku londunum at fyrihalda seg til felagsskapin.

Fólkaatkvøðan

Støðan er nú, at skotar halda ikki, at fyrilit verður ikki tikið fyri teimum í politisku kósini í Westminster. Og tað er fremst av øllum har, at ósemjan stendur. Tað eru nógv ivamál, sum skotska fólkið skal taka støðu til. Hvussu stóran týdning hava figgjarligu fyrimunirnir og altjóða ávirkanin við bretska samveldinum? Eru størri fyrimunir við at fara upp í onnur politisk samstørv, enn at verða verandi í Stóra Bretlandi?

Greið tekin tykjast benda á, at livistøðið hevur størri týdning enn nak-að annað, nú krossurin skal setast. Avgerðin at taka fullveldi skal vera rationelt grundað. Uppgávan hjá SNP er nú at sannføra skotar um, at teir hava grein í sínum máli, tá sagt verður, at framtíðin er bjørt uttan fyri bretska samveldið, meðan Cameron og Miliband hótta og mótmæla harðliga. Avgerðin verður tikin 18. september í 2014.

VELJARAKANNINGAR 2013			
	JA	NEI	VEIT IKKI
Februar 2013	32%	47%	21%
Mars 2013	36%	46%	18%
April 2013	30%	51%	19%
Mai 2013	30%	56%	14%
Juli 2013	37%	46%	17%
August 2013	34%	47%	19%
September 2013	37%	47%	16%
Oktober 2013	37%	45%	17%
November 2013	38%	47%	15%